

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1992

Vyhlásené: 16.01.1992 Časová verzia predpisu účinná od: 15.01.1993 do: 29.11.1994

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

18

ZÁKON

z 12. decembra 1991

o civilnej službe

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1

Úvodné ustanovenia

(1) Civilnou službou je služba, ktorú je občan podliehajúci služobnej povinnosti¹⁾ povinný podľa tohto zákona vykonať, ak z dôvodov svedomia alebo náboženského vyznania²⁾ odmieta vykonávať vojenskú základnú (náhradnú) službu alebo vojenské cvičenia.³⁾

(2) Občan vykonáva civilnú službu formou pomocných činností v organizáciách štátu, obcí u nezárobkových neštátnych právnických osôb (ďalej len „organizácie“) najmä v zdravotníctve, v sociálnych službách, pri ochrane životného prostredia, pri likvidácii následkov živelných pohrôm a v iných všeobecne prospešných činnostiach.

(3) Civilná služba pre odvedencov⁴⁾ je o polovicu dlhšia než vojenská základná (náhradná) služba⁵⁾ a pre vojakov v zálohe o polovicu dlhšia než vykonané vojenské cvičenie.⁶⁾

(4) Vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky môže dĺžku civilnej služby skrátiť nariadením.

(5) Výkonom civilnej služby nesmú občania, ktorí ju vykonáva vzniknúť neodôvodnené výhody proti tým občanom, ktorí vykonávajú vojenskú základnú (náhradnú) službu alebo vojenské cvičenia.

PRVÁ ČASŤ

Postup pri odopretí výkonu vojenskej služby

§ 2

(1) Vyhlásenie o odopretí výkonu vojenskej základnej (náhradnej) služby alebo vojenských cvičení (ďalej len „vyhlásenie“) z dôvodov uvedených v § 1 ods. 1 môže písomne podať len:

- b) odvedenec, ktorému bol povolený odklad vojenskej základnej služby, najneskôr do 5 dní po skončení dôvodu, pre ktorý mu bol odklad povolený,
- c) vojak na trvalej dovolenke najneskôr do 5 dní po skončení dôvodu, pre ktorý bol na trvalú dovolenku prepustený,
- d) vojak v zálohe⁸⁾ v čase do 31. januára kalendárneho roka.

(2) Na vyhlásenia podané po lehotách sa neprihliada.

(3) Vo vyhlásení musia byť uvedené dôvody a skutočnosti, ktorými chce občan svoje tvrdenie doložiť.

(4) Vyhlásenie podáva občan okresnej alebo jej na roveň postavenej vojenskej správe podľa miesta svojho trvalého pobytu (ďalej len „príslušná vojenská správa“).

(5) Ak vyhlásenie spĺňa náležitosti uvedené v odsekoch 1 a 3, postúpi ho príslušná vojenská správa do 5 dní od doručenia úradu ustanovenému nariadením vlády Českej republiky alebo vlády Slovenskej republiky (ďalej len „príslušný úrad“).

(6) Občan môže vyhlásenie až do dňa doručenia povolávacieho rozkazu na výkon civilnej služby odvolať, a to písomným podaním príslušnej vojenskej správe. Odvolanie podlieha súhlasu príslušnej vojenskej správy. Odvolať vyhlásenie možno iba raz.

(7) Príslušná vojenská správa upovedomí do 30 dní o rozhodnutí o dovolaní vyhlásenia občana a príslušný úrad. Proti rozhodnutiu príslušnej vojenskej správy nie je prípustné odvolanie.

(8) Príslušný úrad upovedomí o dni nástupu občana do civilnej služby príslušnú vojenskú správu.

(9) Príslušná vojenská správa prepustí občana z vojska^{a)} ku dňu jeho nástupu do civilnej služby a zašle o tom do 10 dní upovedomenie občanovi a príslušnému úradu.

DRUHÁ ČASŤ

Povolanie, nastúpenie a výkon civilnej služby

§ 3

Povolanie do civilnej služby

(1) Občania, ktorí sú povinní vykonať civilnú službu, môžu byť do tejto služby povolani najskôr po dovŕšení 18 rokov veku. Povinnosť vykonať civilnú službu namiesto vojenskej základnej (náhradnej) služby trvá do 31. decembra roka, v ktorom občan dovŕši 38 rokov veku; povinnosť vykonať civilnú službu namiesto vojenských cvičení trvá do 31. decembra roka, v ktorom občan dovŕši 60 rokov veku.

(2) Občania, ktorí majú vykonať civilnú službu, sú povinní uposlúchnuť povolávací rozkaz, dostaviť sa v určenom termíne na určené miesto v určenej organizácii a plniť riadne úlohy spojené s výkonom tejto služby.

(3) Povolávací rozkaz na nastúpenie civilnej služby vydáva príslušný úrad, a to spravidla do 2 rokov od podania vyhlásenia. Proti povolávaciemu rozkazu nie je prípustné odvolanie.

(4) Povinnosť občana nastúpiť a vykonávať civilnú službu v príslušnej organizácii vzniká dňom, ktorým príslušný úrad prideliť povolávacím rozkazom občana na výkon služby v tejto organizácii, a končí sa dňom uvedeným v rozhodnutí príslušného úradu o ukončení tohto pridelenia.

(5) Dňom nástupu občana na výkon civilnej služby začína občanovi plynúť obdobie nepretržitého trvania tejto služby, pokiaľ nedôjde k jej prerušeniu podľa § 4.

(6) Občanovi prislúcha náhrada cestovného pri nástupe na výkon civilnej služby a pri návrate z nej. Náhradu poskytuje organizácia, v ktorej bude alebo bola táto služba vykonávaná.

§ 4**Odklad, prerušenie, zbavenie a odpustenie výkonu civilnej služby a prevedenie do inej organizácie**

(1) Občanom možno na ich žiadosť zo zdravotných, rodinných, sociálnych dôvodov a iných dôvodov hodných osobitného zreteľa povoliť odklad alebo prerušenie výkonu civilnej služby.

(2) Príslušný úrad môže na žiadosť organizácie z osobitného zreteľa hodných dôvodov nástup do civilnej služby odložiť, jej zákon prerušiť, prípadne previesť občana na výkon civilnej služby do inej organizácie.

(3) Výkon civilnej služby sa odloží, prípadne preruší po dobu trvania väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

(4) Príslušný úrad povoľuje odklad alebo prerušenie výkonu civilnej služby tak, aby jej výkon občan nastúpil najneskôr v roku, v ktorom dovŕši 25 rokov veku, a ak ide o študujúcich vysokých škôl, po ukončení štúdia, najneskôr však po roku, v ktorom dovŕši 30 rokov veku, pokiaľ povinnosť na jej výkon nevznikla neskôr.

(5) Príslušný úrad zbaví občana civilnej služby, pokiaľ sa stal trvale neschopným na jej výkon zo zdravotných dôvodov.

(6) Občanom, ktorí bez vlastnej viny do 31. decembra roka, v ktorom dovŕšili 30 rokov veku, nenastúpili civilnú službu nahrádzajúcu vojenskú (náhradnú) službu, môže príslušný úrad vykonanie civilnej služby odpustiť.

(7) Poslancom zákonodarných zborov sa výkon civilnej služby odloží, prípadne preruší po dobu, po ktorú sú poslancami zákonodarných zborov.

(8) U funkcionárov politických strán a politických hnutí a u kandidátov na poslancov do zákonodarných zborov sa nástup do civilnej služby odloží, prípadne sa výkon tejto služby preruší po dobu volebnej kampane až do skončenia volieb.

(9) Odborovým funkcionárom sa výkon civilnej služby odloží po dobu trvania štrajku alebo štrajkovej pohotovosti.

(10) Občania povinní vykonať civilnú službu, ktorí majú trvalé bydlisko v cudzine, sa po dobu pobytu v cudzine na výkon civilnej služby nepovolávajú. Sú však povinní ju vykonať po návrate z cudziny.

§ 5**Práva a povinnosti občana pri výkone civilnej služby**

(1) Výkon práv a slobôd občanov vykonávajúcich civilnú službu, zaručených Listinou základných práv a slobôd,²⁾ môže byť obmedzený zákonom len v prípadoch v Listine základných práv a slobôd uvedených.

(2) Občan je povinný podľa pokynov organizácie osobne vykonávať v organizácii všetky činnosti v súlade s týmto zákonom, pokiaľ pre neho nie sú nevhodné vzhľadom na jeho zdravotný stav a fyzické schopnosti.

(3) Občan môže opustiť obec, kde vykonáva civilnú službu, len so súhlasom vedúceho organizácie alebo jeho štatutárneho zástupcu.

(4) Občan vykonávajúci civilnú službu nesmie byť zárobkovo činný ani byť členom orgánov spoločností vykonávajúcich podnikateľskú činnosť.

(5) Na povinnosti občana vyplývajúce z výkonu činnosti podľa odseku 2 sa primerane vzťahujú ustanovenia Zákonníka práce o základných povinnostiach pracovníkov.¹⁰⁾

§ 6

Následky porušenia povinností občana pri výkone civilnej služby

(1) Pri závažnom alebo opätovnom porušení povinností vyplývajúcich pre občana z výkonu civilnej služby môže vedúci organizácie navrhnúť príslušnému úradu, aby predĺžil dobu trvania civilnej služby. Príslušný úrad môže dobu trvania civilnej služby predĺžiť aj opakovane, vždy najviac o 14 dní.

(2) V prípade zavinenej neprítomnosti občana pri výkone civilnej služby predĺži príslušný úrad dobu trvania civilnej služby o takto zameškanú dobu.

(3) Proti rozhodnutiu úradu podľa odsekov 1 a 2 sa môže občan odvolať.

(4) Odvolací úrad môže na žiadosť občana odpustiť povinnosť vykonať predĺženú dobu trvania civilnej služby, o ktorej sa rozhodlo podľa odsekov 1 a 2.

(5) Ustanovením predchádzajúcich odsekov nie je dotknutá zodpovednosť za trestné činy podľa iných právnych predpisov.¹¹⁾

§ 7

Povinnosti organizácie

(1) Organizácia, v ktorej sa vykonáva civilná služba, je povinná zabezpečiť občanovi vykonávajúcemu túto službu bezplatné ubytovanie, poskytnúť mu bezplatný pracovný odev, stravu najmenej trikrát denne v hodnote stravovacej normy vojaka v základnej službe a slúžne vo výške zodpovedajúcej slúžnemu vojaka v základnej službe. Organizácia poskytne občanovi tiež primeraný príspevok na ošatenie.

(2) Ak občan vykonávajúci civilnú službu odmietne vyhovujúce bezplatné ubytovanie alebo stravovanie, ktoré mu organizácia ponúkne, nemá nárok na náhradu.

(3) Pokiaľ organizácia nemôže zabezpečiť bezplatné ubytovanie alebo stravovanie, uhradza občanovi, ktorý v nej vykonáva civilnú službu, skutočné náklady vynaložené na jeho primerané¹²⁾ ubytovanie alebo stravovanie alebo mu poskytne určenú paušálnu sumu.

(4) Ak občan využije možnosť ubytovať sa v byte u blízkej osoby, nemá nárok na náhradu nákladov za ubytovanie.

(5) Pokiaľ pracovníkovi organizácie pri výkone práce patria podľa mzdových predpisov príplatky za prácu v sťažených podmienkach alebo v zdravotne škodlivom prostredí, alebo pokiaľ má pracovník z tohto dôvodu nárok na dodatkovú dovolenku, je organizácia povinná poskytnúť tieto príplatky alebo dodatkovú dovolenku za rovnakých podmienok aj občanovi vykonávajúcemu civilnú službu v rovnakých podmienkach.

§ 8

Doba výkonu činnosti a služobná pohotovosť

(1) Vedúci organizácie môže nariadiť občanovi služobnú pohotovosť; pritom sa musí občanovi zachovať doba nepretržitého odpočinku podľa odseku 2.

(2) Doba skutočného výkonu činnosti a doba nariadenej služobnej pohotovosti tvoria služobnú smenu. Občan má nárok na nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými smenami v rozsahu najmenej 8 hodín a raz za týždeň na nepretržitý odpočinok v rozsahu najmenej 24 hodín.

(3) Skutočný výkon činnosti v civilnej službe nesmie prekročiť týždenný pracovný čas ustanovený v pracovnoprávných predpisoch pre obdobnú prácu; do skutočného výkonu činnosti sa nezapočítava doba služobnej pohotovosti.

§ 9

Riadna a osobitná dovolenka

(1) Riadna dovolenka sa občanom v civilnej službe poskytne v rozsahu zodpovedajúcom dovolenke vojaka v základnej službe. Občania vykonávajúci civilnú službu namiesto vojenských cvičení⁶⁾ nemajú v tej dobe nárok na riadnu dovolenku.

(2) Nástup riadnej dovolenky určuje vedúci organizácie.¹³⁾

(3) Vedúci organizácie môže občanovi v civilnej službe poskytnúť osobitnú dovolenku z dôvodov a v rozsahu, ktoré zodpovedajú osobitnej dovolenke poskytovanej vojakom v základnej (náhradnej) službe.

TRETIA ČASŤ

Prechodné, spoločné a záverečné ustanovenia

Prechodné ustanovenia

§ 10

Dĺžka civilnej služby pre občanov, ktorí pred účinnosťou tohto zákona odmietli výkon vojenskej činnnej služby podľa § 2 ods.1 zákona č. 73/1990 Zb. o civilnej službe, je pre odvedencov⁴⁾ o polovicu dlhšia než vojenská základná (náhradná) služba⁵⁾ a pre vojakov v zálohe o polovicu dlhšia než nevykonané vojenské cvičenia.⁶⁾

§ 11

(1) Minister obrany Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky môže z vojska prepustiť osoby, ktoré boli pred účinnosťou zákona č. 73/1990 Zb. o civilnej službe právoplatne odsúdené za odmietnutie výkonu vojenskej základnej (náhradnej) služby alebo vojenských cvičení motivované dôvodmi svedomia alebo náboženského vyznania.

(2) Príslušný úrad môže vykonanie civilnej služby odpustiť osobám, ktoré boli pred účinnosťou zákona č.73/1990 Zb. o civilnej službe právoplatne odsúdené za odmietnutie výkonu vojenskej základnej (náhradnej) služby alebo vojenských cvičení motivované dôvodmi svedomia alebo náboženského vyznania.

Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 12

Za brannej pohotovosti štátu¹⁴⁾ občania nemôžu vyhlásenia podávať.

§ 13

V konaní podľa tohto zákona postupujú príslušné úrady podľa všeobecných predpisov správneho konania,¹⁵⁾ pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

§ 14

(1) Podrobnosti výkonu civilnej služby ustanoví vláda Českej republiky a vláda Slovenskej republiky nariadením.

(2) Zodpovednosť občana v civilnej službe za škodu spôsobenú organizácii a zodpovednosť organizácie za škodu spôsobenú občanovi v civilnej službe upravujú všeobecne záväzné právne predpisy v rovnakom rozsahu, ako je upravená zodpovednosť za škodu medzi vojakmi základnej služby a vojenskou správou.

§ 15

Zrušujú sa § 1 až 11 a § 16 až 19 zákona č. 73/1990 Zb. o civilnej službe.

§ 16

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r

- 1) § 20 ods.1 zákona č.92/1949 Zb. branný zákon v znení neskorších predpisov.
- 2) Ústavný zákon č.23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.
- 3) § 20 ods.2 písm.a), b), f) branného zákona.
- 4) § 21 branného zákona.
- 5) § 27 ods.2 branného zákona.
§ 1 písm. a) nariadenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č.230/1990 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č.17/1990 Zb. o zmene doby trvania základnej vojenskej služby.
- 6) § 39 branného zákona.
- 7) Oddiel I vládneho nariadenia č.21/1958 Zb., ktorým sa vykonáva branný zákon.
- 8) § 38 vládneho nariadenia č.21/1958 Zb.
- 9) § 22 ods.1 písm.e) branného zákona.
- 10) § 73 Zákonníka práce.
- 11) § 272a až 272d zákona č.175/1990 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa Trestný zákon.
- 12) Náklady na stravu najmenej 3x denne v hodnote stravovacej normy vojaka v základnej službe, to isté sa týka nákladov na ubytovanie.
- 13) § 108 Zákonníka práce.
- 14) § 47 až 49 branného zákona.
- 15) Zákon č.71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

